

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

РЕФЛЕКСІЇ

Antonova Toneva Adriana	DEMOCRATIC TRANSFORMATION AND EUROPEAN GOVERNANCE STANDARDS IN CONDITIONS OF CONTEMPORARY SECURITY CHALLENGES	534
Taşcu-Stavre Miroslav	UKRAINIAN–ROMANIAN CROSS-BORDER COOPERATION AS AN INSTRUMENT OF EUROPEAN INTEGRATION	537

СЕКЦІЯ 6. РЕГІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Бондар Віта	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ: РОЛЬ ГРОМАД У РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ВІДБУДОВИ	540
Вареник Софія, Тимошенко Наталія	ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ЯПОНІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ	543
Гавриленко Анна, Гринько Віталій	ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЗАЛІЗНИЧНОЮ ЛОГІСТИКОЮ В УМОВАХ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ	547
Гранін Данііл	ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МЕДІА ДО СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	548
Гринько Віталій	СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ПОСЛУГ В ГРОМАДІ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН (РЕГІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ)	551
Козловська Людмила, Чернишов Олександр	РОЛЬ МІГРАНТІВ-БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ В УКРАЇНІ 2022-2026 РР. В ЛОКАЛЬНИХ СТРАТЕГІЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЄС	554
Петришина Дар'я, Бурковська Анна	СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	558
Попазогло Артур	ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР	561
Постернак Ірина, Постернак Сергій, Постернак Олексій	ЕНЕРГОЕФЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОДЕСИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ВИКЛИКІВ	565
Проноза Інна, Ляшенко Софія	РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	569
Хлистун Єгор, Бодирєв Дмитро	ПЕРЕДОВІ ПІДХОДИ У ВОГНЕВІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ: ПОТОЧНИЙ СТАН І МАЙБУТНІЙ РОЗВИТОК	575
Shkurov Yevhen	BRANDING IN THE CONTEXT OF FORMING THE CITY'S VALUE PROPOSITION	578

Козловська Л. В.,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук і права,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

Чернишов О. І.,

студент 1 курсу спеціальності «Політологія»,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна

РОЛЬ МІГРАНТІВ-БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ В УКРАЇНІ 2022-2026 РР. В ЛОКАЛЬНИХ СТРАТЕГІЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЄС

Локальні стратегії сталого розвитку ЄС на початку 3-го тисячоліття є показником глобалізації та трансформації сучасних світових політичних процесів, ключовим індикатором переходу від централізованого управління до багаторівневого врядування, де роль міст і регіонів стрімко зростає.

В умовах агресії РФ в Україні вони зазнали змін. Приплив українських біженців від війни з 2022 року змусив Європейський Союз (ЄС) адаптувати локальні стратегії сталого розвитку, переходячи від тимчасових екстрених заходів до довгострокових планів інтеграції.[5] Ці зміни спрямовані на посилення соціальної згуртованості, ринків праці та інфраструктури, що ґрунтується на концепції «стійкої інтеграції». За підрахунками Євростату, відносно цієї концепції, населення всіх країн ЄС в 2025 складало 450 млн, тоді як кількість мігрантів — 64 млн., тобто 14% всього населення ЄС складають мігранти.[5] За останній рік в Європу переїхало ще 2,1 млн іммігрантів. Сама критична ситуація в Німеччині — там 22% всього населення — мігранти (17,7 млн людей). 8-му частину загальної кількості мігрантів в Європі складають українці-біженці від війни.[5] В таких умовах замість короткострокових витрат інтеграція українців розглядається як стратегічна інвестиція в розвиток громад, які передбачають витрати на різьносторонню соціально-гуманітарну допомогу українців-біженців від війни та їх адаптацію до нових умов життя в приймаючих країнах ЄС. В першу чергу інвестиції йдуть на мовну підготовку українських мігрантів, так як без знання мови приймаючої країни не можливо інтегруватись та соціалізуватись в нових умовах.[6, с.61] Цілеспрямоване виділення коштів йде на освіту дорослих українських мігрантів в умовах війни – це заходи з визнання професійних кваліфікацій та надання професійної підготовки, щоб українці

могли швидше інтегруватися в ринок праці, включаючи підтвердження дипломів вищих навчальних закладів України європейського зразка.

Локальні стратегії сталого розвитку ЄС передбачають фінансування освіти українських дітей з параграфом біженства в місцевих школах приймаючих громад (тобто, інвестують у навчання дітей-біженців з перспективою мати варіанти поповнення браку найманої робочої сили в майбутньому).[6, с.62] Досить велика частина місцевих бюджетів приймаючих країн ЄС йде на забезпечення українців-біженців житлом за кошти місцевих громад, але через перевантаження соціальних систем локальні стратегії акцентують увагу на довгострокових рішеннях у житловій сфері, а не лише на тимчасових притулках. Значна частина інвестицій в локальних стратегіях сталого розвитку ЄС приймаючих країн ЄС вкладується в стійкі соціальні послуги та цифровізацію адміністративних процедур для кращого обліку та надання послуг муніципалітетами щодо впровадження цифрових рішень для реєстрації та підтримки українців, які включають покращення доступу до медичних та інших соціально-гуманітарних послуг.

Економічна та політична стратегії стримування рф в поширенні війни на територію ЄС, не можливість радикально вплинути на політичні процеси прискорення перемоги України в несправедливій агресії рф спонукають приймаючі країни ЄС щорічно продовжувати тимчасовий захист українських мігрантів-біженців, що дозволяє муніципалітетам планувати стратегії на довший період.[3] Разом з тим місцеві громади на локальному рівні співпрацюють з партнерами в питаннях щодо інвестування проектів відновлення української економіки і інфраструктури, знищеної рашистами під час постійних обстрілів території України, на що націлені спільні проекти (у рамках ініціативи SUN4Ukraine), спрямовані на стале відновлення. Ці напрямки є необхідними для сталого функціонування громад в локальних стратегіях сталого розвитку ЄС. Вони змусили приймаючі країни ЄС здійснити перехід до довгострокових програм та інвестицій, щоб українські біженці, які залишилися в ЄС, стали частиною місцевого економічного та соціального розвитку.

В локальних стратегіях сталого розвитку ЄС 2022-2026 рр. особливим є ракурс позитивних наслідків від міграції українців-біженців від війни до приймаючих країн. Міграція українців до ЄС, спричинена повномасштабною війною, мала значний позитивний вплив на економіки приймаючих країн, часто перевершуючи початкові очікування. Хаотичний і непередбачуваний наплив українців, які врятували своє життя від агресії рф, позитивно сприйнявся місцевим населенням і з точки зору співчуття, допомоги, гуманізму, і з точки зору сприйняття українців як ресурсу проти депопуляції (систематичного

зменшення абсолютної чисельності населення країни або регіону, спричиненого звуженим відтворенням, коли смертність перевищує народжуваність, а наступні покоління менші за попередні).[4, с.168]

Основні позитивні наслідки включають стимулювання економічного зростання, заповнення дефіциту робочої сили та збільшення податкових надходжень. Українські біженці суттєво стимулюють економічну активність через споживчий попит, орендну плату та банківські операції. Згідно з прогнозами, внесок українців забезпечить зростання ВВП у деяких країнах (наприклад, Чехія, Польща) на 2,2-2,3% до 2026 року.[1] У 2024 році українці забезпечили 2,7% ВВП Польщі.[1] Тобто, позитивними наслідками від міграції українців-біженців від війни в локальних стратегіях сталого розвитку ЄС є зростання ВВП приймаючих країн та економічна активність українців в нових умовах виживання і самозбереження на європейській території, що теж збільшує надходження до державних та місцевих бюджетів цих країн. Ще одним важливим показником позитивних наслідків від міграції українців-біженців від війни в локальних стратегіях сталого розвитку ЄС є заповнення дефіциту робочої сили, особливо в сферах охорони здоров'я, догляду за людьми похилого віку, будівництва, сільського господарства, послуг, муніципальних установах та ІТ [4, с.166].

Українські біженці швидко інтегрувалися у сферу догляду за літніми людьми та соціальних послуг, що є вкрай важливим для старіючого населення ЄС. В аграрній сфері та сфері харчової промисловості мігранти-біженці від війни з України заповнили сезонні та постійні вакансії. Відбувається залучення українців-біженців від війни (особливо чоловіків 18-60 р.) як некваліфікованої найманої робочої сили на об'єкти будівництва та виробництва, що потребують фізичних сил. [4, 165] Відбувається використання мігрантів-біженців від війни з України як кваліфікованих кадрів у сферах, де українці мають високий рівень освіти (ІТ та сфера послуг). За даними на 2024–2025 роки, українські біженці інтегруються в ринок праці ЄС швидше, ніж інші групи, завдяки спрощеному доступу до працевлаштування. Тобто, українці стали важливим джерелом нової робочої сили, допомагаючи вирішувати проблеми старіння населення та дефіциту працівників у ЄС [4, с.170]

У 2024 році рівень зайнятості українців у деяких країнах (Польща, Чехія) наближався до 60-70%. Важливим показником позитивних наслідків від міграції українців-біженців від війни в локальних стратегіях сталого розвитку ЄС є податкові та страхові внески. Вони не тільки поповнюють державний та місцеві бюджети приймаючих країн ЄС, а й перевищують витрати на прийом українських біженців. В багатьох сферах, де зайняті сьогодні українці-біженці

фактом є відсутність витіснення місцевих працівників і позитивний вплив на зайнятість, особливо в секторах послуг, логістики, охорони здоров'я та промисловості.[6, с.63] У країнах з найбільшою кількістю біженців (Польща, Німеччина, Нідерланди) відбуваються зміни до зменшення соціальних виплат і стимулювання виходу на роботу. Працевлаштовані українці платять податки та страхові внески, які в багатьох випадках перевищують суми наданої їм державної допомоги. Наприклад, у Польщі українці заплатили податків на суму, що перевищує витрати на їх підтримку.[4, с.164] Показником позитивних наслідків від міграції українців-біженців від війни в локальних стратегіях сталого розвитку ЄС є демографічний профіль українських біженців, що виступає чинником локального розвитку і фактором відновлення трудового потенціалу та демографічної стабільності приймаючих країн ЄС. .[2, с.40] Приплив переважно працездатного українського населення (включаючи жінок) допомагає зменшити демографічний тиск у країнах ЄС. Доповнює цей показник український бізнес в приймаючих країнах Європи - українці активно відкривають власні компанії, особливо в Польщі, де було створено понад 120 тисяч компаній з 2022 року, що сприяє створенню нових робочих місць [4, с.166].

Інтеграція українців сприяє розвитку культурного плюралізму та різноманітності в європейських громадах, що передбачає культурне збагачення і має соціально-культурний та організаційний ефект.

Отже, позитивні наслідки від міграції українців-біженців від війни в локальних стратегіях сталого розвитку ЄС є вагомими. Це стимулювало країни Європи покращити соціальні, освітні та медичні послуги, що підвищило їхню готовність до майбутніх викликів. Станом на 2026 рік, незважаючи на бюджетні обмеження, українські біженці залишаються самою інтегрованою частиною економічної системи багатьох європейських країн. А локальні влади посилюють соціальну згуртованість через спільні заходи, волонтерство та партнерства з діаспорою, підвищуючи стійкість громад.

Література:

1. Балакир А. Українці платять більше податків у Польщі, ніж країна витрачає на біженців. URL: <https://ukrayina.pl/ukrayina/7,183830,29091034,1059-1082-1088-1072-1111-1085-1094-1110-1087-1083-1072-1090-1103-1090-1100.html> (дата звернення: 24.04.2026)
2. Лібанова Е., Позняк О., Цимбал О. Масштаби та наслідки вимушеної міграції населення України внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Демографія та соціальна економіка. 2022. № 2(48). С. 37-57. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001339377>

3. Директива Ради 2001/55/ЄС про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у випадку масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийняття таких осіб та розподілу наслідків такого прийому. Рада Європейського Союзу. URL:

https://eur_lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:212:0012:0023:EN:PDF (дата звернення: 23.04.2026)

4. Duszyk, M., Kaczmarek, P. Wojna na Ukrainie i migracja do Polski: Outlook and Challenges. Intereconomics.- 2022. 57(3), p. 164-170 URL: <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2022/number/3/article/the-war-in-ukraine-and-migration-to-poland-outlook-and-challenges.html>

5. 11 мільйонів 400 тис. українців покинули свої домівки через війну – ООН. РБК-Україна. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/voyny-svoi-doma-pokinuli-11-4mln-ukraintsev-1649511897.html> (дата звернення: 24.04.2026)

6. Сімахова А., Церковний І. Міграційні процеси в Україні в роки війни: соціальний аспект. Економіка, управління та адміністрування, 2022. №4(102), С. 61-64. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102))

Петришина Д.А.,

здобувачка вищої освіти

Бурковська А.І.,

доктор філософії (економіка), доцент кафедри менеджменту,

бізнесу та адміністрування,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Сучасні умови розвитку України характеризуються поєднанням процесів децентралізації, структурних економічних змін та впливом воєнних факторів, що суттєво трансформують систему публічного управління на місцевому рівні. Передача фінансових ресурсів і управлінських повноважень територіальним громадам сформувала нову модель взаємодії між державою та органами місцевого самоврядування, в межах якої саме громади виступають ключовими суб'єктами забезпечення соціально-економічного розвитку. За таких умов

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції